

UDENRIGSMINISTERIET

UDLEVERINGSNOTAT fra ministeren for udviklingssamarbejde

Status for forhandlingerne om en post-Cotonou aftale

Dato:

xx november 2020

Sagsnummer:

2020 - 39725

Problem/Formål

Folketingets Europaudvalgsmedlem, Jens Rohde (B), har udbedt sig et notat om status for forhandlingerne om en post-Cotonou aftale.

Baggrund

På mandat fra Rådet af juni 2018 har Kommissionen de seneste to år været i forhandlinger med de 79 AVS-landene (Afrika, Vestindien og Stillehavet) om at fastlægge det fremtidige politiske, handelsmæssige og udviklingsmæssige samarbejde i en post-Cotonou-aftale. Forhandlingerne er i deres afsluttende fase, og Kommissionen sigter mod at lukke forhandlingerne i november 2020.

Den samlede aftale vil bestå af et fælles fundament, gældende for alle parter, samt tre tilhørende protokoller, der uddyber samarbejdet med landene i henholdsvis Afrika, Vestindien og Stillehavet. Fundamentet og de tre protokoller vil være juridisk bindende. Aftalen vil omhandle tematikkerne fred og sikkerhed, menneskerettigheder og demokrati, social udvikling, økonomisk udvikling, miljø og klimaforandringer, migration og mobilitet, globale alliancer og internationalt samarbejde, samarbejdsformer og implementering, samt institutionelt rammeværk.

Forhandlingerne centrerer sig i slutspillet om de politisk mest følsomme emner, hvor det indtil nu ikke har været muligt at nå frem til kompromisløsninger. Det drejer sig om migration og tilbagetagelse, Seksuel og Reproduktiv Sundhed og Rettigheder (SRSR) og Seksuel Orientering og Kønsidentitet (SOGI) og spørgsmålet om, hvordan Afrika-Protokollen skal kobles til EU-AU-samarbejdet. En løsning på disse centrale områder er afgørende for, at der kan opnås enighed om den samlede aftale.

På migrationsområdet har Kommissionen hidtil, med udgangspunkt i forhandlingsmandatet, lagt vægt på, at der opnås en balanceret aftale. Det vil sige en aftale, der både omfatter den internationale forpligtelse til at tilbagetage egne statsborgere, som opholder sig illegalt på en anden stats territorium samt reintegrere disse (RRR – return, re-admission and reintegration), og også indeholder bestemmelser om lovlig migration og mobilitet, som Danmark allerede vurderes at leve op til, samt indsatser mod de grundlæggende årsager til irregulær migration og menneskesmugling. AVS-sidens position afviger fra EUs, idet AVS frem for alt lægger vægt på, at aftalen skal indeholde tekst om lovlig migration, mens AVS har været tilbageholdende ift. forpligtelser vedrørende tilbagetagelse. Bl.a. argumenterer nogle AVS-lande for, at aftaler om tilbagetagelse primært baseres på bilaterale aftaler mellem et AVS-land og et af EU's medlemslande og ikke bør dikteres af bestemmelser fastsat i post-Cotonou aftalen.

Danmark var i 2018 med til at sikre, at stater forpligtigelse til at tilbagetage egne statsborgere samt konkret samarbejdsvilje for efterlevelse heraf indgik tydeligt i EU's forhandlingsmandat. Fra dansk side fastholder man, at aftalen – som det fremgår af mandatet til Kommissionen - skal indeholde klar accept af den internationale forpligtelse om tilbagetagelse.

Vedrørende SRSR og SOGI har Kommissionen især lagt til grund, at partnerne skal forpligte sig til at implementere de handlingsplaner og bestemmelser, der er vedtaget på FN-konferencer om befolkning og udvikling, herunder forpligtelser vedrørende SRSR. Her har AVS-landene ønsket mindre vidtgående forpligtelser ved bl.a. at skelne mellem seksuel og reproduktiv sundhed og reproduktive rettigheder, hvorved der ses bort fra seksuelle rettigheder, hvilket EU hidtil har afvist. EU har også afvist begrænsninger i forpligtelserne baseret på nationale hensyn.

Danmark var i 2018 også med til at sikre, at et krav om stærkt sprog på SRSR/SOGI indgik tydeligt i EU's forhandlingsmandat. Fra dansk side fastholder man, at post-Cotonou-aftalen skal være ambitiøs og som minimum ikke indebære tilbageskridt.

Kommissionen arbejder endelig for at få bestemmelser ind i Afrika-Protokollen, der berører EU-AU samarbejdet. Målet er at understrege, at aftalens rammer for EU's relation til de afrikanske AVS-lande ikke kan betragtes uafhængigt af det samarbejde, der foregår mellem EU og AU. AU har medlemmer fra hele kontinentet mens AVS-gruppen ikke omfatter de nordafrikanske lande. Ønsket om sammenkobling følger af EUs Afrika-politik, som har et kontinentalt sigte. De afrikanske forhandlere har dog hidtil fastholdt at de to fora er parallelle og ikke forbundne.

Regeringen har tiltro til, at Kommissionen forsøger at opnå en aftale, der er så meget på linje med EU's forhandlingsmandat som muligt. Rådet har undervejs fulgt forhandlingerne tæt for at sikre dette. I den forbindelse har den danske udviklingsminister været i tæt kontakt med ligesindede kolleger og den relevante Kommissær. Fra dansk side er der stor opmærksomhed på, at de danske prioriteter i mandatet, herunder særligt på migration og SRSR/SOGI, afspejles på tilfredsstillende vis i den endelige aftaletekst.

Udenrigsministeriet